

سرشناسه

مرکز آمار ایران

عنوان و نام پدیدآور

شاخص‌های بازار کار در ایران سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۱ / ریاست جمهوری، معاونت
برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، مرکز آمار ایران؛ دفتر جمعیت، نیروی کار و سرشماری.
تهران: مرکز آمار ایران، دفتر ریاست، روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل، ۱۳۹۲.

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

۱۱۰ ص.

شابک

۵۰۰۰۰ ریال 3-879-964-978

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

موضوع

عرضه کار -- ایران -- آمار.

موضوع

بازار کار -- ایران -- آمار.

شناسه افزوده

مرکز آمار ایران، دفتر ریاست، روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل.

شناسه افزوده

مرکز آمار ایران، دفتر جمعیت، نیروی کار و سرشماری.

رده‌بندی کنگره

۱۳۹۲ ش ۵۸۱۲/۵۶/۱۲ HD

رده‌بندی دیویی

۳۳۱/۱۱۰۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۷۹۹۹۸

مرکز آمار ایران

شاخص‌های بازار کار در ایران سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۱

تاریخ انتشار: چاپ اول، خرداد ۱۳۹۲

شماره: ۲۰۰ نسخه

شماره مسلسل نشریات مرکز آمار ایران: ۶۸۱۵

ناشر: دفتر ریاست، روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

چاپ در چاپخانه مرکز آمار ایران

نقل قول از مطالب این کتاب با ذکر منبع بلامانع است.

تهران، کد پستی ۱۴۱۴۶۶۳۱۱۱، خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، تلفن ۸۸۹۶۴۴۷۲

دورنگار: ۸۸۹۶۴۴۷۲

URL: <http://www.amar.org.ir>

E-mail: sci@sci.org.ir

شابک ۳-۸۷۹-۳۶۵-۹۶۴-۹۷۸

ISBN 978-964-365-879-3

نشانه‌های نشریات مرکز آمار ایران	
-	آمار گردآوری نشده است.
000	آمار در دسترس نیست.
x	ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.
xx	جمع و محاسبه غیر ممکن یا بی‌معنی است.
//	رقم کمتر از نصف واحد است.
	رقم (نسبت) ناچیز و قابل صرف‌نظر کردن است.
*	رقم غیر قطعی است.
**	رقم جنبه تخمینی دارد.
⊙	به‌دلیل حفظ محرمانگی، رقم قابل انتشار نیست.

اختلاف در سرجمع‌ها به علت سرراست کردن ارقام است. محاسبه نسبت‌ها و شاخص‌ها قبل از سرراست کردن ارقام صورت گرفته است.

پیشگفتار

آمارهای مربوط به ساختار نیروی کار، مبنایی برای ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اقتصادی یک کشور محسوب می‌شود، در گذشته، نیازهای آماری بخش نیروی انسانی در کشور از طرح‌های آماری جمعیتی مرکز آمار ایران و طرح‌های نمونه‌گیری وزارت کار و امور اجتماعی تأمین می‌شد.

از آن‌جا که هدف کلی آمارگیری‌های نمونه‌ای نفوس، دستیابی به شاخص‌های نیروی کار نبوده و همچنین با توجه به فاصله زمانی ده‌ساله بین اجرای سرشماری‌ها، این منابع قادر به پاسخگویی کامل نیازهای برنامه‌ریزی در زمینه شاخص‌های نیروی کار نبوده‌اند. طرح آمارگیری از ویژگی‌های اشتغال و بیکاری خانوار با هدف ارائه اطلاعات آماری در زمینه شاخص‌های نیروی کار، توسط مرکز آمار ایران طراحی و با همکاری وزارت کار و امور اجتماعی اجرا شد در پی اعلام نیاز بخش برنامه‌ریزی کشور به شاخص‌های فصلی نیروی کار، مرکز آمار ایران طرح آمارگیری نیروی کار را به منظور دقت بیشتر در دستیابی به شاخص‌های نیروی کار تهیه نمود. این طرح با هدف دستیابی به شاخص‌های فصلی و سالانه نیروی کار و تغییرات آن در سطح کل کشور و استان‌ها، از بهار ۱۳۸۴ اجرا شده است.

نتایج حاصل از طرح آمارگیری نیروی کار بخشی از نیازهای برنامه‌ریزی کشور در زمینه بازار کار را فراهم می‌نماید. علاوه بر این با عنایت به استفاده از توصیه‌های سازمان بین‌المللی کار^۱ در طراحی و اجرای طرح، نتایج حاصل از طرح مذکور می‌تواند مبنایی مطمئن‌تر برای تعیین جایگاه کشور در بین سایر کشورهای جهان قرار گیرد و به‌عنوان منبعی برای محاسبه شاخص‌های کلیدی بازار کار مورد استفاده واقع شود.

نشریه حاضر به ارائه مهم‌ترین شاخص‌های نیروی کار به‌صورت فصلی و سالانه در سال‌های ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۱ بر اساس نتایج این طرح تهیه شده است. بدین وسیله از زحمات و تلاش همکاران گروه نیروی انسانی، در تهیه و گردآوری نتایج این نشریه تشکر و قدردانی می‌شود.

مرکز آمار ایران

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه.....
۱۱	تعاریف و مفاهیم.....
۱۲	شاخص‌ها.....
۱۳	سال ۱۳۸۴.....
۱۹	سال ۱۳۸۵.....
۲۹	سال ۱۳۸۶.....
۳۹	سال ۱۳۸۷.....
۴۹	سال ۱۳۸۸.....
۵۹	سال ۱۳۸۹.....
۶۹	سال ۱۳۹۰.....
۷۹	سال ۱۳۹۱.....
۸۹	سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۱ در یک نگاه.....

مقدمه

اشتغال و بیکاری، از جمله موضوع‌های اساسی اقتصاد هر کشوری است. به‌گونه‌ای که افزایش اشتغال و کاهش بیکاری، به‌عنوان یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی جوامع تلقی می‌شود. نرخ بیکاری یکی از شاخص‌هایی است که برای ارزیابی شرایط اقتصادی کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد. طرح آمارگیری نیروی کار با هدف برآورد شاخص‌های بازار کار به‌صورت فصلی و سالانه و همچنین تغییرات آن در کل کشور، نقاط شهری و نقاط روستایی و تغییرات سالانه در استان‌ها با روش نمونه‌گیری چرخشی^۱ در فصول مختلف سال اجرا می‌شود. این طرح اولین بار در بهار ۱۳۸۴ آغاز و اجرای آن در ماه میانی هر فصل تا کنون ادامه یافته است. پیش از این، طرح دیگری تحت عنوان آمارگیری از ویژگی‌های اشتغال و بیکاری خانوار اجرا می‌شد. برای بهبود کیفیت این طرح و انطباق بیش‌تر با استانداردهای جهانی به ویژه سازمان بین‌المللی کار^۲ در طرح مذکور بازنگری به عمل آمد تا به‌صورت فعلی و با عنوان طرح آمارگیری نیروی کار به اجرا در آید. طرح اشتغال و بیکاری خانوار اولین بار در سال ۱۳۷۳ و پس از آن در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۷۶ در آبان ماه هر سال و در سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۸۰ در ماه میانی هر فصل و در سال ۱۳۸۳ در ماه‌های اردیبهشت و آبان اجرا شد.

در طرح آمارگیری نیروی کار به دلیل ماهیت ادواری آن از نمونه پایه^۳ استفاده می‌شود. نمونه پایه، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای چند دوره از یک آمارگیری ادواری یا چند آمارگیری، زیر نمونه‌هایی انتخاب کرد. برای انجام این طرح تا کنون از دو نمونه پایه استفاده شده است. نمونه پایه نخست این طرح برای سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۴ طی فرایندی از چارچوب سرشماری عمومی کارگاهی ۱۳۸۱ ساخته شده است. پس از ساخت نمونه پایه، فهرست‌برداری از خانوارهای مربوط به خوشه‌های نمونه پایه در پاییز ۱۳۸۳ انجام شد تا بر اساس آن بتوان خانوارهای نمونه را با توجه به الگوی چرخش مورد نظر برای دوره‌های مختلف آمارگیری انتخاب نمود. نمونه پایه دوم این طرح برای سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۸۸ بر اساس اطلاعات فهرست‌برداری سرشماری سال ۱۳۸۵ طراحی و مورد استفاده قرار گرفت.

گروه آمارهای نیروی انسانی دفتر جمعیت، نیروی کار و سرشماری به منظور تسهیل در دسترسی کاربران به نتایج این طرح مهم و حساس اقدام به تهیه مجموعه حاضر با عنوان شاخص‌های بازار کار ایران (۱۳۹۱-۱۳۸۴) نموده است. ضمن تشکر از اعضای این گروه، امید است این مجموعه مورد استفاده سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و جامعه علمی کشور قرار گیرد.

^۱. Rotation Sampling

^۲. International Labour Organization (ILO)

^۳. Master Sample